



ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ

Προτάσεις πολιτικής για ευρωπαϊκούς και εθνικούς/
περιφερειακούς φορείς υπεύθυνους για τη χάραξη
πολιτικής και για φορείς παροχής εκπαίδευσης ενηλίκων

www.oed-network.eu

Σύνταξη και τελική επιμέλεια από τους:
Ricarda Motschilnig, Gina Ebner, Thomas Fritz- σε συνεργασία με το δίκτυο
OED και τους συμμετέχοντες στην τελική διάσκεψη του OED

Συντονισμός του έργου:
Ευρωπαϊκή Ένωση για την Εκπαίδευση Ενηλίκων ΕΑΕΑ
Rue de l'industrie 10, 1000 Bruxelles

Σχεδιασμός και έκδοση:
Serena Gamba
www.serenagamba.com

© OED
Brussels, 2014



Με την υποστήριξη του Προγράμματος Δια βίου Μάθησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης- 517734-LLP- 1-2011-1-BE-GRUNDTVIGGNW.
«Αυτό το έργο χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα έκδοση αντιπροσωπεύει μόνο τις απόψεις του συγγραφέα, και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για την όποια τυχόν χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν»



Η εκπαίδευση ενηλίκων, σύμφωνα με μια ευρωπαϊκή έρευνα για τα οφέλη της Δια βίου μάθησης, όπως αυτά αναφέρονται από τους ίδιους τους ενήλικες μαθητές, κάνει τα άτομα πιο χαρούμενα, πιο υγιή και με περισσότερη αυτοπεποίθηση. Οι εκπαιδευόμενοι γίνονται πιο ενεργά μέλη της κοινωνίας, τείνουν να είναι πιο ανεκτικοί και καλύτεροι γονείς¹. Εμείς, το δίκτυο OED², πιστεύουμε ότι η εκπαίδευση ενηλίκων έχει οφέλη σε όλα τα επίπεδα και ότι θα πρέπει να δίνεται η ευκαιρία σε όσο το δυνατό περισσότερα άτομα να παίρνουν μέρος σε δραστηριότητες μάθησης. Παρ' όλα αυτά, η συμμετοχή στη μάθηση βρίσκεται ακόμα σε χαμηλά επίπεδα και αυτό ισχύει ιδιαίτερος για άτομα με περιορισμένα προσόντα ή/και μη προνομιούχα³.

Υπάρχουν πολλοί δημιουργικοί τρόποι για να ξεπεραστούν τα εμπόδια προς τη μάθηση, και, σε συνδυασμό με την εκπαίδευση για την ενεργό συμμετοχή του πολίτη στα κοινά, μπορεί να επιτευχθεί πραγματική πρόοδος. Με βάση τα παραδείγματα καλών πρακτικών προσέγγισης που συγκεντρώσαμε και τις μεθοδολογικές κατευθυντήριες γραμμές μας για την ενδυνάμωση, συνθέσαμε προτάσεις για τους ευρωπαϊκούς και εθνικούς/περιφερειακούς φορείς υπεύθυνους για τη χάραξη πολιτικής και για τους φορείς παροχής εκπαίδευσης ενηλίκων. Επιπλέον, διαθέτουμε έναν πολύ πρακτικό οδηγό για πιθανές δράσεις οι οποίες θα βοηθήσουν τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής να κάνουν συγκεκριμένα βήματα.

Σας καλούμε όλους να κάνουμε τα απαραίτητα βήματα ώστε να γίνουν η προσέγγιση, η ενδυνάμωση και η διαφορετικότητα προτεραιότητα στην εκπαίδευση ενηλίκων και άρα πραγματικότητα.

¹ Τα οφέλη της Δια Βίου Μάθησης στην Ευρώπη: Τα κύρια αποτελέσματα της Έκθεσης Έρευνας για το έργο BeLL, http://www.bell-project.eu/cms/?page_id=10

² Το δίκτυο OED αποτελείται από 17 οργανώσεις προερχόμενες από 14 χώρες. Επισκεφθείτε την σχετική σελίδα του ιστότοπου του OED για να μάθετε περισσότερα για την σύμπραξη αυτή.

³ Στοιχεία που προέρχονται από την Έρευνα για την Εκπαίδευση Ενηλίκων (AES), το Πρόγραμμα για τη Διεθνή Αποτίμηση των Ικανοτήτων των Ενηλίκων (PIAAC - <http://www.oecd.org/site/piaac/>) κ.α.

Ευρωπαϊκό επίπεδο

1. Προσέγγιση, ενδυνάμωση και διαφορετικότητα: να τεθούν ως προτεραιότητα στην Ευρωπαϊκή Ατζέντα για την εκπαίδευση ενηλίκων

Οι εθνικοί συντονιστές για την Ευρωπαϊκή Ατζέντα έχουν την δυνατότητα να συμπεριλάβουν τα εθνικά, περιφερειακά και τοπικά επίπεδα στις βασικές συνομιλίες. Συνεπώς εμείς προτείνουμε να γίνουν η προσέγγιση και η ενδυνάμωση των ομάδων που μειονεκτούν βασική προτεραιότητα για την ερχόμενη χρονική περίοδο και να ενθαρρύνουμε ενεργά τους εθνικούς συντονιστές να παρουσιάσουν σχέδια δράσης σε αυτό τον τομέα.

2. Οργάνωση ενός ευρωπαϊκού δικτύου για την προσέγγιση, την ενδυνάμωση και την διαφορετικότητα

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει την δυνατότητα να χρηματοδοτήσει δίκτυα μεγάλης εμβέλειας με συγκεκριμένη στόχευση (δείτε, για παράδειγμα, το δίκτυο αλφαριθμητισμού που χρηματοδοτείται από την σχολική μονάδα). Ένας μεγάλος αριθμός συνεργατών ανά την Ευρώπη σε συνδυασμό με ένα αυστηρό πρόγραμμα εργασίας και στενή σύνδεση με το επίπεδο πολιτικής αλλά και προγραμμάτων (Εθνικοί συντονιστές, η ομάδα εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι συντονιστές του Erasmus+ κλπ) μπορούν να κάνουν πράγματι τη διαφορά- ένα Ευρωπαϊκό δίκτυο για την προσέγγιση, την ενδυνάμωση και την διαφορετικότητα για τις μη προνομιούχες ομάδες θα είχε συνεπώς μεγάλο αντίκτυπο.

3. Αύξηση του κοινωνικού διαλόγου για τη δια βίου μάθηση

Οι συνεργασίες και η αμοιβαία μάθηση σε διαφορετικά επίπεδα (ευρωπαϊκό, εθνικό και περιφερειακό) και συγκεκριμένα η στενή συνεργασία με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών (ΟΚΠ), συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδευόμενων, είναι απαραίτητα στοιχεία. Ο τομέας μας θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να δουλέψει μάλλον προληπτικά παρά εκ των υστέρων ως προς τις αλλαγές στην πολιτική. Η συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών (κοινωνικών εταίρων, φορέων παροχής εκπαίδευσης, ΜΚΟ κλπ.) και ο διάλογος μαζί τους θα πρέπει να αποτελούν ένα αναπόσπαστο στάδιο της διαδικασίας λήψης αποφάσεων και της ανάπτυξης πολιτικής.

4. Μια (ανανεωμένη) έμφαση στη μάθηση για την ενεργό συμμετοχή του πολίτη στα κοινά, τη δημοκρατία, την αειφόρο ανάπτυξη και την Ευρωπαϊκή συνοχή

Σε καιρούς κρίσης ή/και αστάθειας, η απασχολησιμότητα έχει γίνει για τις περισσότερες χώρες το επίκεντρο του ενδιαφέροντος στον τομέα της εκπαίδευσης ενηλίκων. Τα αποτελέσματα των Ευρωεκλογών του 2014 καθώς και οι εμπειρίες καλών πρακτικών¹ που συγκεντρώθηκαν στο δίκτυο OED δείχνουν ότι μία ανανεωμένη έμφαση στη μάθηση για την ενεργό συμμετοχή του πολίτη στα κοινά, τη δημοκρατία, την αειφόρο ανάπτυξη και την Ευρωπαϊκή συνοχή είναι απαραίτητη. Μια ανανεωμένη έμφαση στα πλαίσια της Στρατηγικής 2020 για την Εκπαίδευση και την Κατάρτιση και της εφαρμογής της είναι συνεπώς απαραίτητη.

5. Αύξηση της συνεργασίας και της αμοιβαίας μάθησης μεταξύ της πολιτικής, των πρακτικών και της έρευνας.

Μία πιο στενή συνεργασία και αμοιβαία μάθηση σε σχέση με την πολιτική, τις πρακτικές και την έρευνα θα μπορούσε να οδηγήσει σε βελτιώσεις σε όλους αυτούς τους τομείς μέσω συνεργασιών. Οργανώνοντας, για παράδειγμα, τακτικά συνέδρια ή εργαστήρια για βασικά θέματα, όπου οι καλές πρακτικές, οι τελευταίες έρευνες και οι εξελίξεις στην πολιτική παρουσιάζονται και συζητούνται σε βάθος, μπορεί να επιτευχθεί πρόοδος. Τα αποτελέσματα θα πρέπει τότε να συνδεθούν με τα εθνικά και τοπικά επίπεδα.

6. Εισαγωγή ενός σημείου αναφοράς για τη συμμετοχή των εκπαιδευόμενων με χαμηλό επίπεδο προσόντων

Ένα από τα σημεία αναφοράς της ΕΚ 2020 επικεντρώνεται στα επίπεδα συμμετοχής των ενηλίκων (ηλικίας 25-64 ετών) στη δια βίου μάθηση, τα οποία θα πρέπει να φθάνουν τουλάχιστον το 15% το 2020. Για να μπορέσουμε να θέσουμε στόχους και να συγκρίνουμε την πρόοδο των κρατών μελών στην προσέγγιση των εκπαιδευόμενων που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση ως προς την εκπαίδευση, θα πρέπει να εισάγουμε ένα σημείο αναφοράς για τη συμμετοχή αυτών των εκπαιδευόμενων. (π.χ. βασισμένο στη Διεθνή Πρότυπη Ταξινόμηση της Εκπαίδευσης-ISCED).

7. Εισαγωγή καλύτερων προτύπων για τις βασικές επαγγελματικές δεξιότητες για το Ευρωπαϊκό και τα Εθνικά πλαίσια επαγγελματικών προσόντων (EQF / NQFs)

Για τα άτομα με πολύ χαμηλή ειδίκευση, μπορεί να πάρει πολύ καιρό να φθάσουν το επίπεδο 1 του Ευρωπαϊκού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων (και τα αντίστοιχα επίπεδα στα Εθνικά πλαίσια). Για να ενθαρρύνουμε τη μάθηση, θα πρέπει να προταθεί η πιστοποίηση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης και προόδου, μία συνεκτική προσέγγιση η οποία επιτρέπει μικρότερα βήματα και την κατάκτηση δεξιοτήτων σε πιο χαμηλά επίπεδα.

8. Να αναγνωριστεί η σημασία της μη-τυπικής εκπαίδευσης ενηλίκων

Η μη τυπική εκπαίδευση ενηλίκων μπορεί να προσεγγίσει άτομα με κακές εμπειρίες από την τυπική εκπαίδευση· ανοίγει για πολλούς τον κόσμο της μάθησης. Παρόλα αυτά, πολλοί υπεύθυνοι για τη χάραξη πολιτικής τείνουν να υποτιμούν τις δυνατότητες της μη-τυπικής εκπαίδευσης ενηλίκων. Τα αποτελέσματα από το Πρόγραμμα για τη Διεθνή Αποτίμηση των Ικανοτήτων των Ενηλίκων (PIAAC)² και το έργο Οφέλη από τη Δια Βίου Μάθηση (BeLL)³ δείχνουν ξεκάθαρα την ανάγκη για περισσότερη εκπαίδευση ενηλίκων, και ιδιαίτερα την ανάγκη

¹ Προσέγγιση-Ενδυνάμωση-Διαφορετικότητα: Συλλογή, Παρουσίαση και Ανάλυση Παραδειγμάτων Καλών Πρακτικών από την Εκπαίδευση Ενηλίκων προς μία Κοινωνία Χωρίς Αποκλεισμούς- <http://oed-network.eu/index.php?k=118659>

² <http://www.oecd.org/site/piaac/>

³ http://www.bell-project.eu/cms/?page_id=10

να αυξηθούν οι πιθανότητες αυτή να προσεγγίσει μη προνομιούχες ομάδες. Αυτό πρέπει να αποτελεί ένα βασικό σημείο των στρατηγικών δια βίου μάθησης σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο.

9. Ανάπτυξη υψηλότερης ποιότητας και καινοτομίας στην εκπαίδευση ενηλίκων

Ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο ποιότητας για τον τομέα της κοινοτικής εκπαίδευσης ενηλίκων, βασισμένο σε καλές πρακτικές, μεθοδολογικές κατευθυντήριες γραμμές και καινοτόμες προσεγγίσεις, είναι αυτό που χρειάζεται.

Αυτό το πλαίσιο θα πρέπει να

- λαμβάνει υπόψη την συγκεκριμένη, μη τυπική φύση της εκπαίδευσης ενηλίκων και να ενθαρρύνει τις αρχές της προσέγγισης, της ενδυνάμωσης και της διαφορετικότητας.
- επικεντρώνεται στη μαθητοκεντρική μέθοδο της προσέγγισης, της ενδυνάμωσης και του μη-αποκλεισμού στη συμμετοχή.
- συγκρίνεται με άλλες χώρες και δομές, ιδιαίτερα ως προς την ικανότητα τους να προσεγγίζουν, να ενδυναμώνουν, να περιλαμβάνουν και να ενσωματώνουν τους ενήλικες μαθητές.

ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

1. Προσέγγιση ομάδων με μειωμένη εκπροσώπηση

Αυτό που χρειάζεται είναι κατάλληλα προσαρμοσμένες προσφορές μάθησης που να είναι συναφείς με τις ομάδες τις οποίες αφορούν. Πρέπει να δοθεί προσοχή στις διαφορετικές ομάδες με μειωμένη εκπροσώπηση και στις ομάδες στόχους οι οποίες μπορεί να χρειάζονται εξατομικευμένα μέτρα για να τις προσελκύσουμε πίσω στη διαδικασία μάθησης. Η συλλογή μας από άριστες πρακτικές¹ δείχνει πολλούς καινοτόμους τρόπους για το πώς να προσεγγίσει κανείς, αλλά οι φορείς παροχής εκπαίδευσης ενηλίκων θα χρειαστούν υποστήριξη για να ενσωματώσουν νέες μεθόδους εργασίας.

Η εφαρμογή είναι αρμοδιότητα των φορέων παροχής, αλλά οι υπεύθυνοι για τη χάραξη πολιτικής χρειάζεται να θέσουν την προσέγγιση και την ενδυνάμωση ως προτεραιότητα πολιτικής ούτως ώστε να είναι δυνατό να επιτευχθεί πραγματική πρόοδος.

2. Παρέχοντας δυνατότητες για εξέλιξη

Θα πρέπει να παρέχονται καλύτερες διασυνδέσεις, δίοδοι εξέλιξης ανάλογα με τις προσωπικές περιστάσεις, καθοδήγηση και προσανατολισμός ανάμεσα σε άτυπες και τυπικές ευκαιρίες μάθησης σε τοπικό επίπεδο, ώστε να υποστηριχθούν οι εκπαιδευόμενοι στη μαθησιακή και την εργασιακή τους πορεία.

3. Αναγνώριση και προώθηση των προσωπικών, κοινωνικών, περιβαλλοντικών και οικονομικών οφελών από την εκπαίδευση ενηλίκων

Χρειάζεται η αναγνώριση της σημασίας της μη-τυπικής εκπαίδευσης

ενηλίκων στην ενδυνάμωση της δημοκρατικής κοινωνίας και των ευρύτερων οφελών της εκπαίδευσης ενηλίκων και της δια βίου μάθησης. Τα εν λόγω οφέλη από την εκπαίδευση ενηλίκων (ιδιαίτερα την «ελεύθερη» εκπαίδευση ενηλίκων), σύμφωνα με μία πρόσφατη ευρωπαϊκή μελέτη², πηγαίνουν πέρα από τα οικονομικά και τα σχετικά με την απασχόληση, εκτεινόμενα σε οφέλη για την κοινωνία, υψηλότερη αυτοεκτίμηση και ευημερία.

4. Ανάλυση και εν συνεχεία απομάκρυνση εμποδίων

Τα εμπόδια που αποτρέπουν τα άτομα, ιδιαίτερα από τις μη-προνομιούχες ομάδες, από το να συμμετέχουν θα πρέπει να εξεταστούν σε βάθος. Προτρέπει τα κράτη μέλη να αναλύσουν την λειτουργία των νομικών και οικονομικών πλαισίων αναφορικά με την προώθηση ή την παρεμπόδιση της συμμετοχής των μη-προνομιούχων ομάδων.

Για παράδειγμα:

- Τα χρηματοδοτικά εργαλεία θα πρέπει να ενθαρρύνουν τους φορείς παροχής εκπαίδευσης ενηλίκων να προσεγγίζουν οι ίδιοι τις μη-προνομιούχες ομάδες και τους εκπαιδευόμενους που είναι δύσκολο να προσεγγιστούν με άλλους τρόπους, παρά να προτιμούν να εργάζονται με πιο παραδοσιακούς εκπαιδευόμενους (αυτό συμβαίνει όταν η πληρωμή βασίζεται στον αριθμό αποφοίτων των μαθημάτων)
- Να υποστηρίζονται οι ευκαιρίες των μεταναστών να παρακολουθούν δωρεάν ή χαμηλού κόστους μαθήματα μετά την άφιξή τους στη χώρα.
- Να εξασφαλίζεται ότι τα συστήματα πιστοποίησης βρίσκονται στο σωστό σημείο της διαδικασίας, ώστε η είσοδος στη μάθηση να μπορεί να γίνει ευκολότερη.
- Να ενθαρρύνονται οι φορείς παροχής εκπαίδευσης ενηλίκων να δοκιμάζουν νέες και δημοκρατικές μεθόδους προσέγγισης και μάθησης.

Μια διεξοδική ανάλυση της νομικής βάσης και των χρηματοδοτικών εργαλείων μπορεί να αποκαλύψει ενσωματωμένα εμπόδια τα οποία στη συνέχεια θα μπορούν να απομακρυνθούν.

5. Ενσωμάτωση της εκπαίδευσης ενηλίκων στις ήδη υπάρχουσες στρατηγικές

Σε αρκετές χώρες, υπάρχουν στρατηγικές κοινωνικής ένταξης για μη-προνομιούχες ομάδες οι οποίες όμως δεν λαμβάνουν υπόψη τους την εκπαίδευση ενηλίκων. Εντάσσοντας την εκπαίδευση ενηλίκων στις ήδη υπάρχουσες πρωτοβουλίες και πολιτικές, αυτές, με τη σειρά τους, βελτιώνονται και η μάθηση ενσωματώνεται.

6. Προτεραιότητα και επενδύσεις στην εκπαίδευση ενηλίκων

Χρειάζονται αυξημένες δημόσιες επενδύσεις στην εκπαίδευση ενηλίκων που να εξασφαλίζουν την μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση της. Είναι ζωτικής σημασίας το κόστος για τους εκπαιδευόμενους να παραμείνει δωρεάν ή πολύ χαμηλό ώστε να προωθηθεί η πρόσβαση για όλους. (Η Εσθονία, για παράδειγμα, επένδυσε πόρους του ΕΚΤ στην εκπαίδευση ενηλίκων και συνεργάστηκε στενά με τα μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης

για την Εκπαίδευση Ενηλίκων (ΕΑΕΑ) ώστε να εφαρμόσει την στρατηγική. Σαν συνέπεια, η συμμετοχή στην εκπαίδευση ενηλίκων καθώς επίσης και τα επίπεδα δεξιοτήτων αυξήθηκαν σημαντικά. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, για παράδειγμα, οι Κοινοτικοί φορείς παροχής εκπαίδευσης έχουν έσοδα από τις εγγραφές ατόμων που μπορούν να ανταπεξέλθουν στο κόστος τα οποία χρησιμοποιούν για να συνεχίσουν την παροχή για εκείνους που δεν μπορούν).

7. Χρηματοδότηση και στήριξη της μάθησης στην τοπική κοινότητα

Η τοπική κοινότητα είναι ζωτικής σημασίας όταν μιλάμε για την ενσωμάτωση πιθανών ενήλικων μαθητών που είχαν τις ελάχιστες δυνατές ευκαιρίες στο παρελθόν. Οι φορείς παροχής εκπαίδευσης ενηλίκων, συμπεριλαμβανομένων του εθελοντικού και των κοινοτικού τομέα, χρειάζονται περισσότερη στήριξη και χρηματοδότηση. Αυτό θα ωφελήσει τόσο τους εκπαιδευόμενους όσο και την κοινότητα - οι καλύτερες δεξιότητες, η περισσότερη συμμετοχή, η πιο ενεργός ανάμιξη των πολιτών στα κοινά και η μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή έχουν ως αποτέλεσμα μία επωφελητή κατάσταση για όλους τους ενδιαφερόμενους.

8. Ενδυνάμωση των δομών μη-τυπικής εκπαίδευσης ενηλίκων

Απαιτούνται πιο ισχυρές δομές για τη μη τυπική εκπαίδευση ενηλίκων μέσω της νομοθεσίας, της ανάπτυξης των θεσμών και της διαρκούς χρηματοδότησης ώστε να θεμελιώσουμε ή να διατηρήσουμε το έργο σε αυτόν τον τομέα. Η μη τυπική εκπαίδευση ενηλίκων μπορεί να είναι πολύ πιο ευέλικτη από άλλες μορφές εκπαίδευσης ως προς το πώς ανταποκρίνεται στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των εκπαιδευόμενων.

9. Η εκπαίδευση ενηλίκων χρειάζεται τους καλύτερους εκπαιδευτές και ανθρώπινο δυναμικό

Ζητάμε την εξέλιξη των ικανοτήτων του προσωπικού μέσω της εκπαίδευσης υψηλής ποιότητας και της συνεχούς επαγγελματικής κατάρτισης. Συνεπώς χρειάζεται να υποστηριχθεί η εκπαίδευση των εκπαιδευτών που εργάζονται με μη προνομιούχες ομάδες και να διασφαλιστεί η καλύτερη ποιότητα. Αυτό θα πρέπει να το δούμε στο πλαίσιο των εργασιακών συνθηκών των εκπαιδευτών.

Σε αρκετές χώρες, η πλειοψηφία των εκπαιδευτών είναι ελεύθεροι επαγγελματίες, και, ενώ αυτό μπορεί να έχει κάποια πλεονεκτήματα (π.χ. ειδικοί από συγκεκριμένους τομείς οι οποίοι φέρνουν τις γνώσεις τους στην εκπαίδευση ενηλίκων ή δάσκαλοι/καθηγητές που διδάσκουν μία απογευματινή τάξη), σημαίνει επίσης ότι πολλοί εκπαιδευτές σε βασικούς τομείς για την προσέγγιση πληρώνονται ελάχιστα ώστε να διατηρηθεί το κόστος χαμηλό. Επίσης, στην εκπαίδευση ενηλίκων εργάζονται τακτικά εθελοντές - για αυτούς, η εκπαίδευση και η επαγγελματική εξέλιξη είναι επίσης ζωτικής σημασίας. Προτείνουμε λοιπόν μια σοβαρή εξέταση του κόστους και των οφελών από τις

συνθήκες εργασίας των εκπαιδευτών, ιδιαίτερα αυτών που εργάζονται με μη προνομιούχες ομάδες. Ας υπογραμμίσουμε ότι αυτό είναι κυρίως θέμα χρημάτων παρά οργάνωσης!

10. Δημιουργία συνεκτικών συστημάτων δια βίου μάθησης μέσα από την πιστοποίηση και την αναγνώριση

Χρειάζονται συστήματα πραγματικής δια βίου μάθησης στην Ευρώπη, τα οποία θα περιλαμβάνουν περισσότερες ανταλλαγές και μεγαλύτερη ισοδυναμία μεταξύ τυπικής, μη τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης και μάθησης. Το Δίκτυο OED απαιτεί την διαμόρφωση και υποστήριξη ενός ολοκληρωμένου συστήματος με έμφαση στην αναγνώριση και την πιστοποίηση όλων των τύπων μάθησης, συμπεριλαμβανομένων του προσανατολισμού και της συμβουλευτικής. Η πιστοποίηση είναι το βασικό εργαλείο ώστε να προωθηθεί η δια βίου μάθηση, να εξασφαλιστούν πιο ευέλικτες δίοδοι μάθησης, να ενθαρρύνουμε τους εκπαιδευόμενους και να χτίσουμε την αυτοπεποίθησή τους καθώς επίσης και να δημιουργήσουμε μία πιο ολοκληρωμένη κατανόηση των ικανοτήτων.

11. Οι θετικές διαστάσεις των ετερογενών κοινωνιών θα πρέπει ξεκάθαρα να υπογραμμιστούν

Πρέπει να αναγνωρίσουμε την υπερ ετερογενή φύση των σύγχρονων κοινωνιών: οι πληθυσμοί και στις αγροτικές αλλά κυρίως στις αστικές περιοχές αποτελούνται από άτομα με διαφορετικές καταβολές, συνθήκες κοινωνικής διαβίωσης, νομική κατάσταση και ευκαιρίες στην εκπαίδευση. Αυτή η κατάσταση θα πρέπει να αντιμετωπιστεί με θετικό τρόπο, ο οποίος θα αποφεύγει την κατασκευή του Άλλου και την κατασκευή των αποκαλούμενων παράλληλων τμημάτων της κοινωνίας, ιδιαίτερα από τα μέσα ενημέρωσης αλλά και από τους πολιτικούς. Αυτό συνεπάγεται την ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών για δίκαιη και ακριβή δημοσιογραφική κάλυψη καθώς επίσης και επιμορφωτικό υλικό για το χτίσιμο δεξιοτήτων ώστε να δοθεί η δυνατότητα στους ειδικούς των μέσων ενημέρωσης να αποκτήσουν την ικανότητα να διακρίνουν τις πολυσύνθετες διαστάσεις της πραγματικότητας, κάτι που θα μπορούσε να είναι αρκετό εν προκειμένω.

¹ Προσέγγιση-Ενδυνάμωση-Διαφορετικότητα: Συλλογή, Παρουσίαση και Ανάλυση Παραδειγμάτων Καλών Πρακτικών από την Εκπαίδευση Ενηλίκων προς μία Κοινωνία Χωρίς Αποκλεισμούς - <http://oed-network.eu/index.php?k=118659>

² http://www.bell-project.eu/cms/?page_id=10

Φορείς Παροχής Εκπαίδευσης Ενηλίκων

1. Ας ακούσουμε τους εκπαιδευόμενους

Όλοι οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει να έχουν λόγο στην εκπαίδευσή τους. Ξεκινώντας από τακτικές συσκέψεις των εκπαιδευόμενων μέχρι επιτροπές εκπαιδευόμενων και συμβουλευτικές επιτροπές, υπάρχουν πολλοί τρόποι να συμμετέχουν οι εκπαιδευόμενοι στην διαχείριση, την οργάνωση και τη διδασκαλία των οργανώσεων εκπαίδευσης ενηλίκων. Οι φορείς παροχής εκπαίδευσης ενηλίκων γίνονται πιο δημοκρατικοί και έχουν πολύ καλύτερη κατανόηση των αναγκών των ενήλικων μαθητών τους.

Για να γίνουν όλα τα είδη μάθησης δυνατά ζητάμε τη στενή συνεργασία των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και των εκπροσώπων όλων των εκπαιδευόμενων καθώς και καλύτερη νομική εκπροσώπηση.

2. Ενθαρρύνουμε ακόμα περισσότερο τη συμμετοχή

Οι μη προνομιούχες ομάδες χρειάζονται ευκαιρίες ώστε να ενδυναμωθούν και με αυτό τον τρόπο να έχουν ενεργό ρόλο στην κοινωνία. Εξασφαλίζοντας ότι η φωνή τους θα ακουστεί (βλέπε σημείο 1 παραπάνω), ένα πρώτο βήμα προς αυτή την κατεύθυνση έχει ήδη γίνει. Μπορεί να γίνει περαιτέρω προώθηση αυτής της πρακτικής κάνοντας χρήση των νέων τεχνολογιών κοινωνικής δικτύωσης ούτως ώστε οι εκπαιδευόμενοι να μπορούν να συμμετέχουν και να επικοινωνούν. Η μάθηση θα πρέπει να αντιμετωπίζεται σαν μία πρωτοβουλία μεταξύ ίσων.

3. Αύξηση της διαφορετικότητας στην εκπαίδευση ενηλίκων

Αυτό που χρειάζεται είναι περισσότερο προσωπικό, διαχείριση και διαμεσολαβητές από τις ίδιες τις μη προνομιούχες ομάδες ώστε να διασφαλιστεί η απαραίτητη πολυμορφία στην εκπαίδευση ενηλίκων αλλά και για να καταστούν αυτές, με τη σειρά τους, πρότυπα προς μίμηση για τους πιθανούς εκπαιδευόμενους.

4. Προσέγγιση σε υπο-εκπροσωπούμενες ομάδες

Χρειαζόμαστε ειδικά προσαρμοσμένες και συμμετοχικές προσφορές μάθησης οι οποίες να είναι συναφείς με τις ομάδες που αφορούν. Είναι απαραίτητο να δοθεί προσοχή στις διάφορες υπο-εκπροσωπούμενες ομάδες οι οποίες μπορεί να χρειάζονται εξατομικευμένα μέτρα ώστε να γίνει η μάθηση ελκυστική για αυτές (π.χ. μετανάστες, μειονότητες, άτομα μεγαλύτερης ηλικίας, φυλακισμένοι, κλπ.). Για να βρούμε τι έχουν ανάγκη αυτές οι ομάδες πρέπει να διεξάγουμε έρευνα που να τους περιλαμβάνει ως ενεργά υποκείμενα. Η συλλογή μας από βέλτιστες πρακτικές¹ δείχνει πολλούς καινοτόμες μεθόδους για το πώς να προσεγγίσουμε- σας προσκαλούμε να τις χρησιμοποιήσετε σαν έμπνευση!

5. Ενθαρρύνετε το προσωπικό σας και τους διαμεσολαβητές να χρησιμοποιούν καινοτόμες μεθοδολογίες που εμπεριέχουν την ενδυνάμωση

Ρίξτε μια ματιά στις μεθοδολογικές κατευθυντήριες γραμμές²- συγκεντρώθηκαν από ειδικούς στην επιμόρφωση και εκπαίδευση ενηλίκων και έχουν δοκιμαστεί με επιτυχία σε έναν αριθμό ευρωπαϊκών χωρών. Ευελπιστούμε ότι θα εμπνευστείτε από αυτές- σας προσκαλούμε να τις χρησιμοποιήσετε και να ζητήσετε από το προσωπικό σας και τους διαμεσολαβητές σας να τις χρησιμοποιήσουν επίσης- είμαστε βέβαιοι ότι θα έχετε θετικά σχόλια!

¹ <http://oed-network.eu/index.php?k=118659>

² <http://oed-network.eu/index.php?k=118638>

ΕΝΑ ΣΧΕΔΙΟ ΠΟΡΕΙΑΣ ΓΙΑ ΠΙΘΑΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

ΜΕΡΙΚΕΣ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗ ΧΑΡΑΞΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΤΙ ΝΑ ΚΑΝΟΥΝ ΣΤΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ

Πολλοί υπεύθυνοι για τη χάραξη πολιτικής ενδιαφέρονται να προσεγγίσουν περισσότερους ενήλικες μαθητές από μη προνομιούχα περιβάλλοντα. Πώς μπορεί να επιτευχθεί αυτό; Ελπίζουμε να δώσουμε κάποιες ιδέες για το πώς να προσεγγίσετε αυτό το θέμα, τις οποίες θα βρείτε στη συνέχεια. Πιθανότατα έχετε πολύ καλά εργαλεία για το πώς να σχεδιάζετε, να οργανώνετε, να εφαρμόζετε και να παρακολουθείτε την πρωτοβουλία. Εμείς, ως οργανώσεις εκπαίδευσης ενηλίκων και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, έχουμε την εμπειρογνωμοσύνη, τις ιδέες και τις προσεγγίσεις τις οποίες ίσως να μη γνωρίζετε- με βάση αυτές, δείτε παρακάτω κάποιες προτάσεις!

Θα θέλαμε επίσης να σας επιστήσουμε την προσοχή στην συλλογή καλών πρακτικών¹ που συγκεντρώσαμε στο δίκτυο Grundtvig για Προσέγγιση-Ενδυνάμωση-Διαφορετικότητα και η οποία θα σας παρέχει ένα εύρος προσεγγίσεων από διάφορες ευρωπαϊκές χώρες. Επιπλέον, αναπτύξαμε διεξοδικά μεθοδολογικές κατευθυντήριες γραμμές για τους φορείς παροχής εκπαίδευσης ενηλίκων και τους εκπαιδευτές, ούτως ώστε να μπορούν να υιοθετήσουν νέες μεθόδους ενδυνάμωσης: αυτού του είδους οι κατευθυντήριες γραμμές είναι διαθέσιμες στα αγγλικά², τα γαλλικά³ και τα γερμανικά⁴ στην αντίστοιχη σελίδα του ιστοτόπου του OED⁵. Σας προσκαλούμε να διαδώσετε και τις δύο δημοσιεύσεις ελεύθερα!

1. Προσδιορίστε τα θέματα

Ποιοί είναι οι βασικοί τομείς με τους οποίους θέλετε να καταπιαστείτε και ποιοί οι πιθανοί ενήλικες μαθητές στους οποίους απευθύνεστε;

- Οι φορείς παροχής συνήθως γνωρίζουν πολύ καλά ποιούς μπορούν να προσεγγίσουν και ποιούς όχι- μπορούν να αποτελέσουν μία σημαντική πηγή πληροφοριών όπως είναι και οι ΜΚΟ.
- Αναπτύξτε μία διαφοροποιημένη εικόνα των ατόμων στα οποία θέλετε να απευθυνθείτε, αποφεύγοντας να τους κατατάσετε σε ομάδες που δεν υπάρχουν, π.χ. «Οι μουσουλμάνες γυναίκες»

2. Προσκαλέστε άλλες υπηρεσίες και υπουργεία

Άτομα από μη προνομιούχες ομάδες συχνά αντιμετωπίζουν πολλαπλές προκλήσεις και εμπόδια, για αυτό και είναι πολύ λογικό να υπάρχει συνεργασία με άλλες υπηρεσίες και υπουργεία. Επίσης, οι συνεργασίες μεταξύ διαφορετικών τομέων συχνά μπορούν να διευκολύνουν την προσέγγιση (π.χ. η προσέγγιση μεταναστριών μέσω των σχολείων των παιδιών τους, η προσέγγιση ατόμων μέσω των φορέων παροχής υγειονομικής περίθαλψης, όσων εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο κλπ.) Υπάρχουν επίσης εν δυνάμει εκπαιδευόμενοι, για τους οποίους η συνεργασία με τα αρμόδια υπουργεία είναι απαραίτητη: φυλακισμένοι,

πρόσφυγες, κλπ.

- Συνεργάτες που πρέπει να έχετε υπόψη σας: Εργασία (απασχόληση), Πολιτισμός (προσέγγιση, νέα μαθησιακά περιβάλλοντα), Υγεία και Πρόνοια (προσέγγιση, καθώς επίσης και παροχές, ενεργός γήρανση), Καταναλωτικές υποθέσεις (εκπαίδευση του καταναλωτή, εξοικείωση με χρηματοοικονομικές γνώσεις, και προσέγγιση), Δικαιοσύνη (φυλακισμένοι), Κοινωνικές υποθέσεις (μειονοτικές ομάδες, σύνδεση με την κοινωνική εργασία, ενεργός γήρανση...).

3. Εισάγετε ποιοτικούς στόχους και σκοπούς

Τι θέλετε να κατορθώσετε; Η θέση ποσοτικών και ποιοτικών στόχων –σε συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών- μπορεί να σας βοηθήσει όσον αφορά την υλοποίηση και την παρακολούθηση.

- Οι ποσοτικοί στόχοι μπορούν να σας βοηθήσουν να αιτιολογήσετε τα σχέδια δράσεις στους φορείς χρηματοδότησης
- Οι ποιοτικοί στόχοι μπορούν να συμβάλλουν στην συνολική κατανόηση μιας πρωτοβουλίας, π.χ. πώς νομίζουν ότι έχουν ωφεληθεί οι συμμετέχοντες; Η συλλογή των εμπειριών των εκπαιδευόμενων μπορεί επίσης να είναι τρομερά χρήσιμη για την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση, τόσο των ίδιων των εκπαιδευόμενων όσο και για άλλων ομάδων.

4. Προσκαλέστε φορείς

Φορείς όπως οι κοινωνικοί εταίροι, παροχής εκπαίδευσης και οι ΜΚΟ μπορούν να συνδυάσουν τις πρωτοβουλίες με το επίπεδο βάσης και να διασφαλίσουν ότι η εφαρμογή της πρωτοβουλίας λειτουργεί ομαλά. Μια στενή συνεργασία με όλους αυτούς θα συντελέσει στην επιτυχία.

- Υπάρχει κάποιος συλλογικός φορέας για την εκπαίδευση ενηλίκων στη χώρα σας; Η παροχή υποστήριξης σε μία τέτοια οργάνωση μπορεί να είναι μια επωφελής για όλους διαδικασία, για την κοινωνία των πολιτών, από τη μια μεριά, και για τους υπεύθυνους για τη χάραξη πολιτικής, από την άλλη. Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής έχουν έναν βασικό συνεργάτη ο οποίος μπορεί να εργάζεται μαζί τους και του οποίου τα μέλη συντονίζουν. Οι φορείς παροχής εκπαίδευσης ενηλίκων θα έχουν ένα όργανο για την προώθηση και τη δικτύωση.

5. Προσδιορίστε τα εμπόδια

Ποιά είναι τα βασικά θέματα που εμποδίζουν τους υποψήφιους εκπαιδευόμενους που θέλετε να προσεγγίσετε από το να συμμετάσχουν; Έχει γίνει αξιοσημείωτη προετοιμασία και έρευνα σχετικά με τα εμπόδια και πώς αυτά μπορούν να ξεπεραστούν, ώστε, αφού έχετε προσδιορίσει τα εμπόδια, να μπορείτε να αντλήσετε από την εμπειρία

ανά την Ευρώπη (και πέρα από αυτή) προκειμένου να βρείτε επαρκείς και αποτελεσματικές λύσεις.

- Τα μαθήματα στον ελεύθερο χρόνο είναι συχνά τα καλύτερα μαθήματα για την προσέλευση ατόμων στην διαδικασία της μάθησης. Οι υπεύθυνοι για τη χάραξη πολιτικής συχνά υποτιμούν τις δυνατότητες μαθημάτων όπως ο χορός οριεντάλ, η γιόγκα, η μαγειρική ή το τραγούδι-για άτομα που έχουν αρνητικές εμπειρίες από το σχολείο, τέτοιου είδους μαθήματα μπορούν να αποτελέσουν την είσοδο στη μάθηση και σε μια νέα ζωή!

6. Παρέχετε ενίσχυση των ικανοτήτων

Για να προχωρήσουν στην εφαρμογή της προσέγγισης, της ενδυνάμωσης και της διαφορετικότητας, οι φορείς παροχής εκπαίδευσης ενηλίκων καθώς και το προσωπικό και οι εκπαιδευτές τους πιθανό να χρειάζονται υποστήριξη και επιπλέον κατάρτιση. Για την βέλτιστη και πιο ολοκληρωμένη χρήση των χρημάτων που θα επενδύσουν οι υπεύθυνοι για τη χάραξη πολιτικής σε μία πρωτοβουλία μπορεί να είναι απαραίτητη η αρχική και, πιθανώς, συνεχιζόμενη ενίσχυση των ικανοτήτων.

- Ρίξτε μια ματιά στις μεθοδολογικές κατευθυντήριες γραμμές⁶ σαν έμπνευση!
- Θυμηθείτε ότι η κριτική επανεξέταση του τι κάνετε, σε κάθε επίπεδο, δηλαδή επίπεδο φορέα, διαχείρισης προγράμματος και διαμεσολαβητών, είναι ένας πολύ αποτελεσματικός τρόπος εξέλιξης.

7. Σκεφτείτε μία εκστρατεία ενημέρωσης

Η εκπαίδευση ενηλίκων έχει πολλά οφέλη- για το άτομο αλλά και για την κοινωνία. Μία εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης θα μπορούσε να βοηθήσει να επιστήσουμε την προσοχή των ατόμων σε αυτή. Η Ευρωπαϊκή Ένωση για την Εκπαίδευση Ενηλίκων (EAEA) έχει συγκεντρώσει έναν αριθμό καλών πρακτικών⁷ (για παράδειγμα η «εβδομάδα ενηλίκων εκπαιδευόμενων με το λεωφορείο της εκπαίδευσης ενηλίκων») και προτάσεων⁸ για τις εκστρατείες ενημέρωσης:

http://www.eaea.org/media/projects/eaea-coordinated-projects/arale/conference-report/arale_dfs_recommendations_8pages_opslag.pdf

<http://www.eaea.org/en/projects/eaea-coordinated-projects/arale/best-practice-collection.html>

8. Ελέγξτε για απρόβλεπτες συνέπειες

Όταν παρακολουθείτε τον αντίκτυπο της πρωτοβουλίας, ελέγξτε για πιθανές απρόβλεπτες συνέπειες- είχε η πρωτοβουλία αντίκτυπο σε άλλες ομάδες-στόχους; Στους φορείς παροχής;

- Συγκεκριμένες στρατηγικές έχουν συνέπειες οι οποίες δεν είναι απαραίτητα προφανείς στην αρχή της εφαρμογής τους, για παράδειγμα, μία διάταξη για την πληρωμή των φορέων παροχής ανάλογα με τον αριθμό των αποφοίτων πιθανότατα να οδηγήσει σε επιλεκτική είσοδο εκπαιδευόμενων, δηλαδή οι φορείς παροχής να επιλέγουν τους συμμετέχοντες ο οποίοι είναι πιο πιθανό να αποφοιτήσουν. Αυτό σημαίνει ότι πιο «δύσκολα» άτομα μένουν πίσω.

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για την προσπάθειά σας- επικοινωνήστε μαζί μας για ερωτήσεις ή σχόλια. Αν αποφασίσετε να χρησιμοποιήσετε τις προτάσεις μας, ενημερώστε μας! Francesca Operti (francesca.operti@eaea.org) and Gina Ebner (gina.ebner@eaea.org), εκ μέρους του δικτύου OED.

¹ <http://oed-network.eu/index.php?k=118637>

² <http://oed-network.eu/doc/OED-methodological-guidelines-EN.pdf>

³ <http://oed-network.eu/doc/OED-FR.pdf>

⁴ <http://oed-network.eu/doc/OED-DE.pdf>

⁵ <http://oed-network.eu/>

⁶ <http://oed-network.eu/index.php?k=118638>

⁷ <http://www.eaea.org/en/projects/eaea-coordinated-projects/arale/best-practice-collection.html>

⁸ http://www.eaea.org/media/projects/eaea-coordinated-projects/arale/conference-report/arale_dfs_recommendations_8pages_opslag.pdf

